

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL COMPETENT SĂ JUDECE RECURSUL ÎN INTERESUL LEGII

Decizie nr. 4/2019 din 11/02/2019

Dosar nr. 3.078/1/2018

Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 546 din 03/07/2019

Ilie Iulian Dragomir - vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului

Daniel Grădinaru - președintele Secției penale

Laura-Mihaela Ivanovici - președintele Secției I civilă

Eugenia Voichecki - președintele Secției a II-a civilă

Corina Alina Corbu - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Marius Dan Foitoș - judecător la Secția penală

Dan Andrei Enescu - judecător la Secția penală

Oana Burnel - judecător la Secția penală

Simona Elena Cîrnaru - judecător la Secția penală

Lucia Tatiana Rog - judecător la Secția penală

Francisca Maria Vasile - judecător la Secția penală

Silvia Cerbu - judecător la Secția penală

Ioana Bogdan - judecător la Secția penală

Săndel Lucian Macavei - judecător la Secția penală

Ștefan Pistol - judecător la Secția penală

Rodica Aida Popa - judecător la Secția penală

Andrei Claudiu Rus - judecător la Secția penală

Valentin Horia Șelaru - judecător la Secția penală

Ioana Alina Ilie - judecător la Secția penală

Andreia Liana Constanda - judecător la Secția I civilă

Carmen Elena Popoiag - judecător la Secția I civilă

Minodora Condoiu - judecător la Secția a II-a civilă

Roxana Popa - judecător la Secția a II-a civilă

Luiza Maria Păun - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Marius Ionel Ionescu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul competent să judece recursul în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 3.078/1/2018 este legal constituit conform dispozițiilor art. 473 alin. (1) din Codul de procedură penală și celor ale art. 27¹ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de către vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir.

La ședința de judecată participă doamna Marinela Mincă, procuror-șef al Serviciului judiciar penal, Secția judiciară a Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă domnul magistrat-asistent Florin Nicușor Mihalache, desemnat conform art. 27³ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Magistratul-asistent referă cu privire la obiectul recursului în interesul legii ce formează obiectul Dosarului nr. 3.078/1/2018, aflat pe rolul completului de judecată, precum și cu privire la faptul că

judecător-raportor a fost desemnat, conform prevederilor art. 473 alin. (4) din Codul de procedură penală, doamna judecător Ioana Alina Ilie - judecător la Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, raportul întocmit fiind depus la dosar și comunicat membrilor completului.

A mai învederat că, la dosar, au fost transmise hotărâri relevante în materie pronunțate de instanțele judecătorești, punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, opiniile curților de apel și ale Facultăților de drept din Cluj-Napoca și București.

După prezentarea referatului cauzei, președintele completului, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că în cauză nu sunt cereri de formulat sau excepții de invocat, a acordat cuvântul reprezentantului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, doamna procuror Marinela Mincă, a învederat că recursul în interesul legii a fost promovat ca urmare a constatării unei practici neunitare cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală vizând posibilitatea pronunțării unei soluții de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din același cod, în ipoteza admiterii de către instanță a procedurii simplificate de judecată, apreciind că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 471 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală.

Astfel, a precizat că în practică s-au conturat două orientări, și anume: una în care s-a apreciat că încuviințarea procedurii simplificate de judecată prevăzute de art. 374 alin. (4) și art. 375 din Codul de procedură penală nu este incompatibilă cu o soluție de achitare întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din Codul de procedură penală și alta în care, dimpotrivă, s-a considerat că, într-o asemenea ipoteză, nu este posibilă pronunțarea unei soluții de achitare în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală, punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție fiind în sensul ultimei orientări jurisprudențiale.

În susținerea acestei opinii, reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că actualul Cod de procedură penală reglementează instituția recunoașterii învinuirii, la fel ca și reglementarea precedentă, ca o derogare de la dreptul comun, ce presupune soluționarea cu celeritate a unor cauze penale pentru care cercetarea judecătorească propriu-zisă devine redundantă, întrucât în prima fază a procesului penal au fost dezlegate în totalitate aspectele legate de existența infracțiunii și de vinovăția inculpatului.

Analiza comparativă a prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală anterior cu cele ale art. 374 alin. (4), art. 375, 377 și 396 din Codul de procedură penală în vigoare relevă însă că, deși scopul introducerii acestei proceduri s-a menținut - reducerea duratei proceselor și prevenirea tergiversării cauzelor -, există totuși o serie de deosebiri între cele două reglementări.

Astfel, în timp ce Codul de procedură penală din 1968 limita aplicarea procedurii simplificate la situația în care instanța constata, pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale, că fapta există și constituie infracțiune, în actuala reglementare, pentru admiterea cererii de judecare în această procedură trebuie îndeplinită condiția recunoașterii de către inculpat a faptelor așa cum au fost reținute în sarcina sa în rechizitoriu, indiferent dacă acestea constituie sau nu infracțiune ori dacă atrag răspunderea penală a persoanelor trimise în judecată.

Totodată, față de reglementarea anterioară, care limita soluțiile pe care instanța le putea pronunța în cadrul acestei proceduri, dispozițiile noului Cod de procedură penală nu mai obligă judecătorul să pronunțe o hotărâre de condamnare în cazul în care inculpatul recurge la procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, fapt ce rezultă din interpretarea per a contrario a sintagmei în caz de din cuprinsul art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală.

Formularea acestui articol este neechivocă, stabilind că în caz de condamnare sau amânare a

aplicării pedepsei, limitele acesteia se reduc în condițiile legii, dar permițând totodată și pronunțarea unei alte soluții, cum ar fi aceea a achitării sau a încetării procesului penal.

Sub același aspect, procurorul a mai arătat că doctrina este unanimă în a aprecia că art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală oferă posibilitatea instanței de a pronunța exact aceleași soluții ca în ipoteza judecării cauzei în procedura de drept comun, respectiv condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal. Mai mult, în ceea ce privește cazurile de achitare, s-a susținut că nu mai este nevoie ca instanța să repună cauza pe rol, să efectueze cercetarea judecătorească în procedură comună și abia apoi să pronunțe soluția de achitare, întrucât dacă există toate piesele probatorii, iar judecătorul se consideră lămurit, acesta va putea să pronunțe oricare dintre soluții, chiar dacă s-a urmat procedura simplificată.

Cu toate acestea, s-a susținut că pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatului în procedura simplificată este limitată chiar de condițiile în care se poate încuviința urmarea unei asemenea proceduri, ce rezultă din cuprinsul prevederilor art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Astfel, pentru a se putea urma procedura abreviată, instanța trebuie să constate, în primul rând, că probele administrate în cursul urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei. Insuficiența probelor ori cel puțin aprecierea instanței în acest sens nu poate conduce la pronunțarea unei hotărâri de achitare, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, fără să se efectueze cercetarea judecătorească în procedura obișnuită. Chiar dacă din interpretarea per a contrario a dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală se poate deduce că și o astfel de soluție este posibilă în cazul judecării cauzei în procedura abreviată, achitarea nu poate depinde însă de evaluarea pe fond a probatoriului administrat, ci de intervenția unor cauze care împiedică exercitarea acțiunii penale (dezincriminarea, lipsa discernământului în săvârșirea faptei, absența calității speciale prevăzute de lege pentru a fi autor al infracțiunii etc.).

În al doilea rând, o altă condiție ce trebuie îndeplinită pentru aplicarea procedurii simplificate este aceea ca inculpatul să recunoască în totalitate faptele reținute în sarcina sa în actul de sesizare. Prin urmare, aprecierea instanței cu privire la lipsa vinovăției inculpatului nu poate conduce la admiterea cererii și, implicit, la pronunțarea în procedura abreviată a unei soluții de achitare în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală.

Astfel, condiția recunoașterii totale a faptelor reținute în sarcina inculpatului prin actul de sesizare a fost interpretată în doctrină în sensul obligativității recunoașterii acestora atât sub aspectul laturii obiective, cât și al celei subiective, procedura abreviată neputând fi aplicată atunci când inculpatul recunoaște fapta în materialitatea ei, dar nu și forma de vinovăție cu care procurorul a considerat că fapta a fost comisă.

Ca atare, reprezentantul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat admiterea recursului în interesul legii formulat de Ministerul Public, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, și pronunțarea unei decizii prin care să se constate că, în ipoteza admiterii procedurii simplificate de judecată prevăzute de art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, instanța nu poate dispune o soluție de achitare în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală.

La interpelarea președintelui Secției penale, reprezentantul Ministerului Public a precizat că, deși în sesizarea formulată s-a indicat că practica neunitară privește ipotezele în care soluția de achitare ar fi întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din Codul de procedură penală, recursul în interesul legii nu vizează și ipoteza în care soluția de achitare este întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, întrucât nu există practică neunitară sub acest aspect.

Președintele completului, domnul judecător Ilie Iulian Dragomir, vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că nu mai sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a reținut dosarul în pronunțare

asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

1. Problema de drept care a generat practica neunitară

Prin recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție cu nr. 3.078/1/2018, s-a arătat că în practica instanțelor naționale nu există un punct de vedere unitar cu privire la "Interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală vizând posibilitatea pronunțării unei soluții de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din același cod, în ipoteza admiterii de către instanță a procedurii simplificate de judecată".

2. Dispozițiile legale relevante

2.1. Codul de procedură penală adoptat prin Legea nr. 29/1968, publicată în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 145146 din 12 noiembrie 1968, republicată, cu modificările și completările ulterioare

"Art. 320¹. Judecata în cazul recunoașterii vinovăției

1. Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara personal sau prin înscris autentic că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

2. Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere pe care le poate administra la acest termen de judecată.

3. La termenul de judecată, instanța întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, pe care le cunoaște și le însușește, procedează la audierea acestuia și apoi acordă cuvântul procurorului și celorlalte părți.

4. Instanța de judecată soluționează latura penală atunci când din probele administrate în cursul urmăririi penale rezultă că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

5. Dacă pentru soluționarea acțiunii civile se impune administrarea de probe în fața instanței, se va dispune disjungerea acesteia.

6. În caz de soluționare a cauzei prin aplicarea alin. 1, dispozițiile art. 334 și 340-344 se aplică în mod corespunzător.

7. Instanța va pronunța condamnarea inculpatului, care beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege, în cazul pedepsei amenzii. Dispozițiile alin. 1-6 nu se aplică în cazul în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață.

8. Instanța respinge cererea atunci când constată că probele administrate în cursul urmăririi penale nu sunt suficiente pentru a stabili că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat. În acest caz instanța continuă judecarea cauzei potrivit procedurii de drept comun."

2.2. Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 135/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare

"Art. 16. - Cazurile care împiedică punerea în mișcare și exercitarea acțiunii penale

(1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

a) fapta nu există;

b) fapta nu este prevăzută de legea penală ori nu a fost săvârșită cu vinovăția prevăzută de lege;

c) nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea;

d) există o cauză justificativă sau de neimputabilitate;

e) lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale;

f) a intervenit amnistia sau prescripția, decesul suspectului ori al inculpatului persoană fizică sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoană juridică;

g) a fost retrasă plângerea prealabilă, în cazul infracțiunilor pentru care retragerea acesteia înlătură răspunderea penală, a intervenit împăcarea ori a fost încheiat un acord de mediere în condițiile legii;

h) există o cauză de nepedepsire prevăzută de lege;

i) există autoritate de lucru judecat;

j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. e) și j), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior, în condițiile prevăzute de lege."

"Art. 349. - Rolul instanței de judecată

(1) Instanța de judecată soluționează cauza dedusă judecătii cu garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și asigurarea administrării probelor pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei în scopul aflării adevărului, cu respectarea deplină a legii.

(2) Instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale, dacă inculpatul solicită aceasta și recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa și dacă instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, cu excepția cazului în care acțiunea penală vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață."

"Art. 374. - Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri

(...)

(4) În cazurile în care acțiunea penală nu vizează o infracțiune care se pedepsește cu detențiune pe viață, președintele pune în vedere inculpatului că poate solicita ca judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor prezentate de părți și de persoana vătămată, dacă recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa, aducându-i la cunoștință dispozițiile art. 396 alin. (10).

(...)."

"Art. 375. - Procedura în cazul recunoașterii învinuirii

(1) Dacă inculpatul solicită ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4), instanța procedeează la ascultarea acestuia, după care, luând concluziile procurorului și ale celorlalte părți, se pronunță asupra cererii.

(1¹) Inculpatul poate recunoaște faptele și solicita judecarea cauzei în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4) și prin înscris autentic.

(1²) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (1¹), dacă inculpatul este minor, este necesară și

încuviințarea reprezentantului său legal.

(2) Dacă admite cererea, instanța întreabă părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe cu înscrisuri.

(3) Dacă respinge cererea, instanța procedează potrivit art. 374 alin. (5)-(10)."

"Art. 377. - Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii

(1) Dacă a dispus ca judecata să aibă loc în condițiile prevăzute la art. 375 alin. (1), instanța administrează proba cu înscrisurile încuviințate.

(2) Înscrisurile pot fi prezentate la termenul la care instanța se pronunță asupra cererii prevăzute la art. 375 alin. (1) sau la un termen ulterior, acordat în acest scop. Pentru prezentarea de înscrisuri instanța nu poate acorda decât un singur termen.

(3) Dispozițiile art. 383 alin. (3) se aplică în mod corespunzător.

(4) Dacă instanța constată, din oficiu, la cererea procurorului sau a părților, că încadrarea juridică dată faptei prin actul de sesizare trebuie schimbată, este obligată să pună în discuție noua încadrare și să atragă atenția inculpatului că are dreptul să ceară lăsarea cauzei mai la urmă. Dispozițiile art. 386 alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(5) Dacă pentru stabilirea încadrării juridice, precum și dacă, după schimbarea încadrării juridice, este necesară administrarea altor probe, instanța, luând concluziile procurorului și ale părților, dispune efectuarea cercetării judecătorești, dispozițiile art. 374 alin. (5)-(10) aplicându-se în mod corespunzător."

"Art. 395. - Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

(...)

(2) Dacă judecata a avut loc în condițiile art. 375 alin. (1) și (2), iar instanța constată că pentru soluționarea acțiunii penale se impune administrarea altor probe în afara înscrisurilor prevăzute la art. 377 alin. (1)-(3), repune cauza pe rol și dispune efectuarea cercetării judecătorești."

"Art. 396. - Rezolvarea acțiunii penale

(1) Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

(3) Renunțarea la aplicarea pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 80-82 din Codul penal.

(4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, în condițiile art. 83-90 din Codul penal.

(5) Achitarea inculpatului se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d).

(6) Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e)-j).

(7) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată, ca urmare a continuării procesului, că sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanța de judecată pronunță achitarea.

(8) Dacă inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 și se constată că nu sunt incidente cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanța de judecată pronunță încetarea procesului penal.

(9) În cazul în care, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, față de inculpat s-a luat măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune sau s-a dispus înlocuirea unei alte măsuri preventive cu măsura preventivă a controlului judiciar pe cauțiune și inculpatul este condamnat la pedeapsa amenzii, instanța dispune plata acesteia din cauțiune, potrivit dispozițiilor art. 217.

(10) Când judecata s-a desfășurat în condițiile art. 375 alin. (1), (1¹) și (2), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească a avut loc în condițiile art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2), iar instanța reține aceeași situație de fapt ca cea recunoscută de către inculpat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei închisorii se reduc cu o treime, iar în cazul pedepsei amenzii, cu o pătrime. Pentru inculpații minori, instanța va avea în vedere aceste aspecte la alegerea măsurii educative; în cazul măsurilor educative privative de libertate, limitele perioadelor pe care se dispun aceste măsuri, prevăzute de lege, se reduc cu o treime."

3. Examenul jurisprudenței naționale evidențiază două orientări în problema interpretării și aplicării dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală:

3.1. Într-o primă opinie (anexele nr. 1-22 la cererea de recurs în interesul legii) s-a apreciat că încuviințarea procedurii simplificate de judecată prevăzute de art. 374 alin. (4) și art. 375 din Codul de procedură penală nu este incompatibilă cu pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din același cod.

În acest sens s-a reținut, în esență, că singura condiție ce trebuie îndeplinită, potrivit art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, pentru aplicarea procedurii în cazul recunoașterii învinuirii (pe lângă cea negativă care impune ca fapta să nu fie pedepsită cu detențiunea pe viață) este aceea ca inculpatul să recunoască starea de fapt în modalitatea în care a fost expusă în rechizitoriu, aspect care nu echivalează însă cu reținerea caracterului infrațional al faptei. Ca atare, această procedură nu exclude examinarea cauzei sub toate aspectele, inclusiv în ceea ce privește întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii, deoarece, în caz contrar, ar însemna ca instanțele să nu poată dispune o altă soluție decât condamnarea, ceea ce nu a fost în intenția legiuitorului.

Cu alte cuvinte, s-a susținut că și în cazul în care se uzitează procedura simplificată judecătorul are obligația de a verifica dacă probele administrate în faza de urmărire penală stabilesc cu claritate săvârșirea faptei cu vinovăție de către inculpat și dacă fapta reținută în sarcina acestuia întrunește cerințele de tipicitate ale infracțiunii. Astfel, nu orice recunoaștere a comiterii unei fapte conduce automat și la condamnarea inculpatului, judecătorul având obligația de a constata că s-a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală.

În susținerea acestui punct de vedere au fost invocate și celelalte cazuri de achitare sau încetare a procesului penal prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală, respectiv retragerea plângerii, împăcarea părților, decesul inculpatului, prescripția sau apariția unei cauze de impunitate.

3.2. Alte instanțe au considerat, dimpotrivă, că, în ipoteza judecării cauzei în procedura recunoașterii învinuirii, nu este posibilă pronunțarea unei hotărâri de achitare în baza dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală (anexele nr. 23-28 la cererea de recurs în interesul legii).

În susținerea acestei opinii s-a arătat că procedura abreviată are la bază o recunoaștere de vinovăție, putând fi urmată numai dacă sunt îndeplinite cumulativ mai multe condiții de admisibilitate prevăzute de art. 349 alin. (2), art. 374 alin. (4) și art. 375 din Codul de procedură penală, și anume: inculpatul să nu fie acuzat de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa detențiunii pe viață; declarația de recunoaștere să fie făcută de inculpat personal sau prin înscris autentic, iar în cazul în care este minor să existe și încuviințarea reprezentantului legal; inculpatul să solicite ca judecata să se facă numai în baza probelor din faza de urmărire penală (care au fost apreciate ca fiind legale și loial administrate de judecătorul de cameră preliminară) și a

înscrierilor prezentate de părți sau de persoana vătămată; recunoașterea faptelor descrise în actul de sesizare să fie făcută până la începerea cercetării judecătorești; recunoașterea faptelor să fie totală, adică atât sub aspectul laturii obiective, cât și al celei subiective, condiție ce nu este îndeplinită când recunoașterea vizează fapta în materialitatea ei, nu însă și forma de vinovăție cu care procurorul a reținut că a fost comisă; inculpatul să recunoască toate faptele descrise în actul de sesizare, iar nu doar o parte din acestea; instanța să aprecieze că probele administrate în cursul urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

În situația în care instanța consideră că cea din urmă cerință, reglementată de art. 349 alin. (2) din Codul de procedură penală, nu este îndeplinită sau are dubii cu privire la vinovăția inculpatului, aceasta are obligația de a respinge cererea de judecare în procedura simplificată și de a parcurge cercetarea judecătorească de drept comun, putând administra la solicitarea procurorului, a părților, a persoanei vătămate sau din oficiu probele pe care le consideră necesare pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Astfel, s-a reținut că simpla manifestare de voință a inculpatului de a urma procedura accelerată de judecată nu poate conduce automat la aplicarea acesteia, în situația în care instanța are dubii cu privire la existența faptei, a vinovăției inculpatului sau a persoanei care a săvârșit-o. Ca atare, în această ipoteză, în pofida opțiunii procesuale a inculpatului, instanța trebuie să respingă cererea acestuia de judecare în procedura recunoașterii învinuirii și să procedeze la administrarea nemijlocită a probatoriului, în vederea deplinei respectări a principiului aflării adevărului, deoarece numai în acest fel va putea stabili, dincolo de orice îndoială rezonabilă, conținutul concret al faptelor săvârșite și caracterul lor infracțional.

Totodată, în cazul în care instanța, cu ocazia deliberării conform art. 393 din Codul de procedură penală, nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei, nu va dispune achitarea inculpatului, ci, conform art. 395 alin. (2) din același cod, va repune dosarul pe rol și va dispune efectuarea cercetării judecătorești potrivit procedurii de drept comun.

În susținerea acestei orientări a fost invocată și opinia doctrinară potrivit căreia posibilitatea instanței de a dispune achitarea inculpatului care a recunoscut fapta reținută în sarcina sa prin actul de sesizare și a solicitat să fie judecat conform procedurii speciale se circumscrie exclusiv cazului prevăzut de art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală (fapta constituie contravenție, a fost dezincriminată, persoana nu întrunește condițiile subiectului activ calificat etc.).

4. Jurisprudența relevantă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii

Decizia nr. 16 din 18 noiembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 9 ianuarie 2014, prin care s-a stabilit, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 320¹ alin. 7 fraza a II-a din Codul de procedură penală din 1968, că "într-un proces penal având ca obiect o pluralitate de infracțiuni (concurș) în a cărei alcătuire intră și o infracțiune care se pedepsește cu detențiunea pe viață, iar săvârșirea tuturor infracțiunilor este recunoscută de inculpat, judecarea cauzei se face, pentru toate infracțiunile, potrivit procedurii de drept comun"

În considerentele hotărârii s-a arătat, în esență, că admiterea cererii de judecată în conformitate cu dispozițiile art. 320¹ din Codul de procedură penală din 1968 are drept consecință stabilirea procedurii speciale de judecată ca unic cadru procesual pentru rezolvarea laturii penale, interpretare ce răspunde exigențelor privind simplificarea și celeritatea soluționării proceselor, în acord cu Legea nr. 202/2010, căci, dacă voința legiuitorului ar fi fost aceea de a acorda posibilitatea aplicării mixte a procedurii simplificate și a celei de drept comun, atunci nu ar mai fi prevăzut, printre condițiile de aplicare a judecății abreviate, recunoașterea tuturor faptelor reținute în actul de sesizare a instanței. Lipsa impunerii unei astfel de cerințe ar fi însemnat ca, în același proces, să existe posibilitatea ca faptele recunoscute, ce constituiau infracțiuni și erau săvârșite de inculpat, să fie judecate potrivit procedurii accelerate, iar cele nerecunoscute să fie soluționate potrivit procedurii de drept comun.

În același sens s-a făcut trimitere și la dispozițiile art. 320¹ alin. 8 din Codul de procedură penală din 1968, care prevăd că instanța continuă judecata cauzei potrivit procedurii de drept comun atunci când constată că probele administrate în cursul urmăririi penale nu sunt suficiente pentru a stabili că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat, fără a face distincție dacă obiectul judecării îl reprezintă una sau mai multe fapte.

5. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale

5.1. Decizia nr. 250 din 7 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 11 iunie 2015, prin care s-a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală

În considerentele deciziei, făcând referire la jurisprudența sa anterioară, Curtea a reținut că "aplicarea procedurii simplificate este o derogare de la dreptul comun și presupune soluționarea cu celeritate a unor cauze penale pentru care cercetarea judecătorească propriu-zisă devine redundantă, întrucât în prima fază a procesului penal au fost dezlegate în totalitate aspectele legate de existența infracțiunii și de vinovăția inculpatului" (paragraful 19).

De asemenea, instanța de contencios constituțional a arătat că "ori de câte ori există dubii cu privire la vinovăția inculpatului ori la existența legitimei apărări, care prin ele însele pot constitui cauze care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale ori care înlătură caracterul penal al faptei (), în virtutea temeiului constituțional () al art. 124 alin. (1), instanța este datoră să respingă cererea formulată, întrucât înfăptuirea justiției presupune aplicarea legii în acord cu dreptatea ca valoare supremă a statului de drept" (paragraful 22).

În același sens s-a menționat că "în realitate, conform art. 375 din Codul de procedură penală, dacă există dubii cu privire la vinovăția inculpatului, conform art. 375 alin. (3) din Codul de procedură penală, instanța poate respinge cererea acestuia de a fi judecat în condițiile prevăzute la art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală și poate proceda conform dispozițiilor art. 374 alin. (5)-(10) din Codul de procedură penală" (paragraful 25), dar și că "(...) dreptul de a recurge la procedura accelerată de judecare a cauzelor penale și de a beneficia de efectele aplicării acesteia nu este un drept fundamental al inculpatului, ci o opțiune pe care o poate exercita în condițiile și limitele prevăzute la art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală. Dacă inculpatul apreciază că () faptele reținute în sarcina sa ori probele administrate în scopul demonstrării vinovăției sale nu corespund realității, acesta poate opta pentru judecarea cauzei conform procedurii penale obișnuite, în cadrul căreia poate pune în discuție aspectele neclare, echivoce sau neconforme cu realitatea din cuprinsul rechizitoriului, exercitându-și în mod efectiv dreptul la apărare" (paragraful 26).

5.2. Decizia nr. 753 din 13 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 2 februarie 2017, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală

În cuprinsul deciziei, instanța de contencios constituțional a statuat că, în raport cu "efectele procedurii de judecată simplificate, instanța poate respinge, în baza unor criterii obiective și rezonabile, cererea formulată de inculpat, întrucât, indiferent că recunoașterea învinuirii este totală sau parțială, ceea ce prevalează este existența unui proces echitabil, despre care nu se poate vorbi în măsura în care se neagă principiul aflării adevărului. Prin urmare, nu simpla recunoaștere a învinuirii, chiar și integrală, este determinantă pentru a se da eficiență unui proces echitabil desfășurat în limitele legalității și imparțialității, aceasta constituind doar o condiție procedurală, ci stabilirea vinovăției inculpatului cu privire la faptele reținute în sarcina sa. De altfel, având în vedere tocmai riscul exercitării de presiuni asupra inculpatului spre a-și recunoaște vinovăția cu privire la faptele pe care nu le-a săvârșit, posibilitatea instanței de a respinge cererea de judecare a cauzei potrivit procedurii simplificate constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Judecătorul nu este obligat, în absența convingerii cu privire la

sinceritatea inculpatului - chiar dacă acesta recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa -, să admită cererea formulată de inculpat, ceea ce reprezintă o materializare a principiului constituțional al îmfăptuirii justiției de către instanțele judecătorești, consacrat de art. 124 din Legea fundamentală. Prin urmare, instanța are posibilitatea de a respinge cererea inculpatului, chiar și în condițiile unei recunoașteri totale a faptelor reținute în sarcina sa, atunci când nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei și consideră că judecata nu poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ci trebuie să se facă potrivit dreptului comun" (paragraful 16).

În același sens sunt și deciziile nr. 250 din 7 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 11 iunie 2015; nr. 484 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 10 august 2015; nr. 726 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 26 noiembrie 2015; nr. 275 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 22 iulie 2016; nr. 497 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 20 octombrie 2016; nr. 723 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 13 aprilie 2017; nr. 220 din 17 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 523 din 26 iunie 2018.

5.3. Decizia nr. 754 din 13 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 22 martie 2017, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 375 alin. (2) din Codul de procedură penală

În argumentare, Curtea a arătat, printre altele, că "(...) recurgerea la procedura simplificată de judecată în cazul recunoașterii învinuirii presupune manifestarea de voință a inculpatului de a recurge la această procedură, precum și o recunoaștere în totalitate a faptelor reținute în sarcina sa. Cu toate acestea, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura simplificată de judecată și declarația formală de recunoaștere a învinuirii nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri și a unei pedepse în limitele prevăzute de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, instanța de judecată fiind cea care, verificând dacă probele administrate în faza urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, dispune urmarea sau nu a acestei proceduri" (paragraful 15).

6. Soluția propusă de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul celei de-a doua orientări jurisprudențiale.

Astfel, făcând referire la actuala reglementare a instituției procedurii în cazul recunoașterii învinuirii și la aspectele ce o diferențiază de vechea codificare procesual penală care, în art. 320¹, consacră judecata în cazul recunoașterii vinovăției, procurorul general a apreciat că, în ipoteza admiterii solicitării de soluționare a cauzei în procedura simplificată de judecată, instanța nu poate dispune o soluție de achitare în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală.

Fără a nega posibilitatea pronunțării unei hotărâri de achitare a inculpatului în cazul parcurgerii procedurii abreviate a recunoașterii învinuirii, fapt ce rezultă din interpretarea per a contrario a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, care folosesc sintagma "în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei", titularul sesizării a arătat însă că temeiurile care pot fundamenta o astfel de soluție sunt limitate chiar de condițiile de admisibilitate a unei asemenea proceduri, ce rezultă din cuprinsul dispozițiilor art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Astfel, pentru a putea urma procedura abreviată, instanța trebuie să constate că probele administrate în cursul urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, insuficiența lor ori, cel puțin, aprecierea instanței în acest sens neputând conduce la pronunțarea unei hotărâri de achitare, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, fără efectuarea cercetării judecătorești în procedura obișnuită. Chiar dacă din interpretarea

dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală se poate deduce că și o astfel de soluție este posibilă în ipoteza judecării cauzei în procedura abreviată, s-a apreciat însă că aceasta nu va putea depinde de evaluarea pe fond a probatoriului administrat, ci de intervenția unor cauze care împiedică exercitarea acțiunii penale (dezincriminarea, lipsa discernământului în săvârșirea faptei, absența calității speciale prevăzute de lege pentru a fi autor al infracțiunii etc.).

S-a mai menționat totodată că o altă condiție prevăzută expres de textul de lege este aceea ca inculpatul să recunoască în totalitate faptele reținute în sarcina sa prin actul de sesizare, exigență ce a fost interpretată în doctrină în sensul obligativității recunoașterii faptelor atât sub aspectul laturii obiective, cât și al celei subiective, astfel încât procedura abreviată nu poate fi aplicată atunci când inculpatul recunoaște fapta în materialitatea ei, nu însă și forma de vinovăție cu care procurorul consideră că a fost comisă. Prin urmare, s-a arătat că aprecierea instanței cu privire la lipsa vinovăției inculpatului nu poate conduce la pronunțarea în procedura recunoașterii învinuirii a unei soluții de achitare, în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, deoarece, în acest caz, așa cum s-a statuat și prin Decizia nr. 250 din 7 aprilie 2015 a Curții Constituționale, instanța are posibilitatea de a respinge cererea de urmare a judecării simplificate și de a proceda la efectuarea cercetării judecătorești obișnuite.

În plus, dacă inculpatul apreciază că faptele reținute în sarcina sa ori probe administrate în scopul demonstrării vinovăției sale nu corespund realității, acesta poate opta pentru judecarea cauzei conform procedurii de drept comun, în cadrul căreia poate pune în discuție aspectele neclare, echivoce sau neconforme cu realitatea din cuprinsul rechizitoriului, exercitându-și în mod efectiv dreptul la apărare.

7. Punctul de vedere exprimat de Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție este în sensul posibilității pronunțării unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală, în ipoteza admiterii cererii inculpatului de judecare în procedura recunoașterii învinuirii, și al incompatibilității unei asemenea proceduri cu aplicarea prevederilor art. 16 alin. (1) lit. c) din același cod.

În concret, pornind de la interpretarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) teza I din Codul de procedură penală ("în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei") și de la absența unei interdicții exprese în ceea ce privește pronunțarea unei soluții de achitare în cazul judecării simplificate, Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică a arătat că o asemenea hotărâre întemeiată pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. b) din același cod este determinată de inexistența tipicității (obiective și subiective), ceea ce presupune lipsa unei concordanțe între fapta concretă și norma de incriminare. Or, judecata în procedura recunoașterii învinuirii permite instanței să realizeze o evaluare a acestei concordanțe și să stabilească dacă fapta concretă are sau nu are corespondent în modelul descris în norma de incriminare, iar, în ipoteza în care constată inexistența unei atare concordanțe (atât din punctul de vedere al elementelor de ordin obiectiv, cât și sub aspectul formei și al modalității de vinovăție), va dispune achitarea, în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală.

În schimb, s-a apreciat că instanța nu poate pronunța o soluție de achitare întemeiată pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală în ipoteza soluționării procesului în procedura accelerată, existând o incompatibilitate între cazul de împiedicare a exercitării acțiunii penale menționat și normele ce reglementează judecata în situația recunoașterii învinuirii.

În acest sens s-a arătat că dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală sunt aplicabile atunci când nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea, or, în conformitate cu art. 349 alin. (2) din același cod, instanța poate soluționa cauza numai pe baza probelor administrate în faza urmăririi penale dacă apreciază că acestea sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei. Ca atare, în timp ce primele prevederi procedurale își găsesc incidența în situația în care nu există probe că persoana a săvârșit infracțiunea, judecata accelerată este aplicabilă numai atunci când probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a

cauzei, cu alte cuvinte, în ipoteza în care există probe că persoana care a recunoscut în totalitate faptele este autorul acestora, iar probele au caracter suficient.

Astfel, s-a considerat că dacă probele sunt insuficiente sau nu există probe că persoana care a recunoscut în totalitate faptele este autorul acestora, instanța de judecată nu poate admite cererea de aplicare a procedurii abreviate, întrucât nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 349 alin. (2) din Codul de procedură penală în această ipoteză, având obligația de a respinge cererea și de a soluționa cauza în procedura de drept comun.

8. Opinia specialiștilor consultați asupra chestiunii de drept ce formează obiectul sesizării

Facultatea de Drept, Colectivul de drept penal, din cadrul Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca, în temeiul art. 473 alin. (5) din codificarea procesual penală, a apreciat că nu poate fi exclusă de plano posibilitatea pronunțării unei soluții de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din Codul de procedură penală în ipoteza admiterii cererii inculpatului de judecare a cauzei potrivit procedurii simplificate în cazul recunoașterii învinuirii.

În susținerea acestui punct de vedere s-au adus aceleași argumente de text, ce rezultă din interpretarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, care utilizează sintagma "în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei", și s-a arătat, în esență, cu privire la condițiile de admisibilitate a cererii de judecare în procedura simplificată, că ceea ce se pretinde inculpatului prin art. 374 alin. (4) din același cod este să recunoască "în totalitate faptele reținute în sarcina sa", iar nu săvârșirea infracțiunii, urmând ca instanța, cu ocazia deliberării asupra fondului cauzei, să se pronunțe asupra elementelor de tipicitate și a calificării faptei ca infracțiune, fără ca eventualele "dubii cu privire la vinovăția inculpatului" să condiționeze, în mod necesar, ex ante, aplicarea procedurii în cazul recunoașterii învinuirii.

Sub același aspect, s-a mai subliniat că, deși evaluarea suficienței probelor presupune o examinare a acestora atât cantitativă, cât și calitativă, prin raportare la fiabilitatea și forța lor probantă, la momentul verificării condiției prevăzute de art. 349 alin. (2) din Codul de procedură penală nu se realizează o activitate de apreciere a probelor care să permită instanței stabilirea tipicității infracțiunii și a vinovăției inculpatului, acțiuni care sunt proprii etapei deliberării cu privire la temeinicia acuzației, etapă care, inclusiv în procedura abreviată, are loc după stadiul dezbaterilor judiciare asupra fondului cauzei.

Deopotrivă, pornind de la dispozițiile art. 377 alin. (5) și art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală, s-a susținut că admiterea cererii de judecare a cauzei în procedura simplificată nu este incompatibilă cu efectuarea cercetării judecătorești (care nu echivalează cu o revenire asupra dispoziției inițiale de încuviințare a solicitării de judecare în procedura recunoașterii învinuirii), or, în situația în care se procedează astfel, "instanța penală va putea pronunța oricare dintre soluțiile de achitare reglementate de art. 16 alin. (1) lit. a)-d) din Codul de procedură penală, cel puțin pentru motivul că nu este ținută de situația de fapt recunoscută inițial de inculpat, aspect ce rezultă neechivoc din interpretarea per a contrario a prevederilor cuprinse în art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală".

În consecință, s-a menționat că, în ipoteza în care cererea inculpatului de judecare a cauzei potrivit procedurii abreviate este admisă, nu poate fi exclusă de plano posibilitatea instanței de a pronunța oricare dintre soluțiile prevăzute de art. 396 alin. (2)-(6) din Codul de procedură penală, deci implicit achitarea în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din același cod, mai ales în situațiile în care instanța procedează la efectuarea cercetării judecătorești.

9. Punctele de vedere exprimate de curțile de apel și instanțele arondate cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării

În urma consultării instanțelor de judecată, s-au evidențiat mai multe opinii, fie în sensul posibilității pronunțării unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din Codul de procedură penală, în ipoteza admiterii de către instanță a cererii inculpatului de

judicare a cauzei în procedura simplificată [curțile de apel Alba Iulia, Bacău, Brașov, Timișoara, Constanța, Oradea, Pitești, Suceava; tribunalele București, Ilfov, Constanța, Arad, Brăila, Bihor, Bistrița-Năsăud; judecătoriile sectoarelor 1-6 București, Constanța, Oltenița, Giurgiu (una dintre opinii), Măcin, Sfântu Gheorghe, Zărnești (una dintre opinii), Bistrița, Năsăud, Vișeu de Sus, Pașcani], fie în sensul posibilității instanței de se a pronunța într-o asemenea procedură doar în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, exceptând temeiurile prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală [curțile de apel București, Craiova, Galați, Iași; tribunalele Cluj, Maramureș, Giurgiu (una dintre opinii); judecătoriile Giurgiu, Tulcea, Cluj-Napoca, Baia Mare], fie în sensul incompatibilității judecării cauzei în procedura abreviată în cazul recunoașterii învinuirii cu aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din Codul de procedură penală (curțile de apel Galați, Ploiești; Tribunalul Vaslui; judecătoriile Iași, Rupea, Huși, Vaslui).

Alte instanțe s-au exprimat în sensul posibilității pronunțării, în procedura simplificată, a oricăreia dintre soluțiile prevăzute de art. 396 alin. (2)-(6) din Codul de procedură penală, cu excepția achitării, fie în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din același cod (tribunalele Călărași, Covasna), fie în baza art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală (tribunalele Ialomița, Timiș, Sălaj; judecătoriile Babadag, Zărnești).

10. Raportul asupra recursului în interesul legii

Judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală întrunește condițiile de admisibilitate impuse de codificarea procesual penală în art. 471 și 472 numai în ceea ce privește posibilitatea/imposibilitatea instanței de a pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din același cod, în ipoteza în care a admis cererea inculpatului de judecare conform procedurii în cazul recunoașterii învinuirii, nefiind întrunite cumulativ exigențele de admisibilitate prevăzute de lege cu referire la chestiunea ce vizează compatibilitatea/incompatibilitatea unei asemenea proceduri cu aplicarea prevederilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală.

Referitor la problema de drept ce face obiectul sesizării și care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, judecătorul-raportor a considerat, în esență, că nu este posibilă pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală, în ipoteza în care instanța a admis cererea inculpatului de judecare în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii.

11. Înalta Curte de Casație și Justiție, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, raportul întocmit de judecătorul-raportor și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

11.1. Admisibilitatea cererii de recurs în interesul legii

În virtutea rolului său constituțional conferit de art. 126 alin. (3) din Legea fundamentală, instanța supremă asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești prin cele două mecanisme instituite de Codul de procedură penală, respectiv recursul în interesul legii și procedura pronunțării hotărârilor prealabile.

Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 471 și 472 din Codul de procedură penală, aplicabile în materia recursului în interesul legii, rezultă că pentru a se apela la un asemenea mecanism de unificare a practicii judiciare trebuie îndeplinite, în mod cumulativ, mai multe condiții de admisibilitate.

Astfel, introducerea recursului în interesul legii trebuie realizată de unul dintre titularii prevăzuți în mod expres de art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, cerință ce este îndeplinită în cauză, având în vedere că instanța supremă a fost sesizată de către procurorul general al Parchetului

de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Totodată, așa cum se arată în mod imperativ în cuprinsul art. 471 alin. (2) din Codul de procedură penală, cererea trebuie să cuprindă mai multe elemente de conținut, respectiv enunțarea interpretărilor diferite date problemei de drept și motivarea acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile relevante din doctrină, precum și soluția ce se propune de către titular a fi pronunțată în recursul în interesul legii.

Sub acest din urmă aspect se constată însă că sesizarea adresată instanței supreme conține anumite necorelări de ordin formal, în sensul că, deși obiectul acesteia, indicat în preambulul cererii, vizează stabilirea, în interpretarea prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a posibilității pronunțării unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) și c) din același cod, în ipoteza admiterii de către instanță a cererii inculpatului de judecare în procedura simplificată, expunerea ulterioară a argumentelor invocate de procurorul general în susținerea caracterului legal al uneia dintre cele două orientări jurisprudențiale se referă exclusiv la potențialitatea incidenței, în respectiva procedură, a cazurilor de împiedicare a exercitării acțiunii penale prevăzute de art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală, fără ca analiza efectuată să privească în mod expres și aplicabilitatea, în procedura abreviată, a prevederilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din același cod, cu toate că obiectul cererii de recurs în interesul legii, prin trimiterea generală la art. 16 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură penală, acoperea și situația reglementată de prima teză a normei procesual penale indicate.

Mai mult, contrar dispozițiilor exprese ale art. 471 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală, sesizarea formulată nu cuprinde nici soluția ce se propune de către titular a fi dată de Înalta Curte de Casație și Justiție în recursul în interesul legii cu privire la compatibilitatea/incompatibilitatea judecării în cazul recunoașterii învinuirii cu pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din același cod, arătându-se, în mod expres, în finalul cererii, doar faptul că "în ipoteza admiterii procedurii simplificate de judecată prevăzute de art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, instanța nu poate dispune o soluție de achitare în temeiul dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală". De asemenea, cu ocazia enunțării soluțiilor jurisprudențiale și a motivării acestora, semnatarul cererii a menționat că "în opinia contrară s-a susținut că în ipoteza judecării cauzei în procedura recunoașterii învinuirii nu este posibilă pronunțarea unei soluții de achitare în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală" fără să rezulte că practica judiciară neunitară ar viza și ipoteza achitării în temeiul lit. b) teza I a aceluiași articol din codificarea procesual penală.

Așadar, cererea de recurs în interesul legii adresată de procurorul general Înaltei Curți de Casație și Justiție îndeplinește doar parțial cerințele de formă prevăzute expres de legea procesual penală, neputând fi considerată admisibilă decât în limitele anterior arătate, respectiv numai cu privire la solicitarea de stabilire, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a posibilității/imposibilității instanței care a admis cererea inculpatului de judecare în procedura simplificată de a pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din același cod.

În fine, o altă condiție, cu caracter esențial, pentru promovarea recursului în interesul legii, ce rezultă din analiza coroborată a dispozițiilor art. 471 alin. (1) și (3) și a celor ale art. 472 din Codul de procedură penală, este reprezentată de existența unei probleme de drept care a primit rezolvări diferite din partea instanțelor judecătorești, prin hotărâri definitive, condiție ce trebuie dovedită prin anexarea acestora la cererea formulată de titularul sesizării, sub sancțiunea respingerii ei, în caz contrar, ca inadmisibilă.

Raportând cerința instituită de normele procedural penale la datele concrete ale cauzei cu care a fost investit Completul competent să judece recursul în interesul legii, se constată că aceasta este îndeplinită doar cu privire la chestiunea ce vizează posibilitatea pronunțării unei soluții de achitare

întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală, în ipoteza admiterii de către instanță a cererii inculpatului de judecare în procedura abreviată, jurisprudența atașată actului de sesizare, și anume anexele nr. 3, 7, 8, 12, 14, 16, 17, 21, 22 și, respectiv, nr. 23-25, 27-29, relevând soluționarea în mod diferit, prin hotărâri judecătorești definitive, a problemei de drept menționate, care se subsumează obiectului judecării.

Referitor la aspectul ce privește compatibilitatea/incompatibilitatea judecării în cazul recunoașterii învinuirii cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în baza prevederilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, se observă că nu este întrunită condiția de admisibilitate anterior enunțată, nefăcându-se dovada de către titularul cererii a existenței unei practici neunitare la nivelul jurisdicțiilor naționale în legătură cu chestiunea de drept în discuție. Astfel, atașat sesizării, au fost depuse 13 hotărâri judecătorești definitive prin care instanțele, ulterior admiterii cererii inculpatului/inculpaților de a fi judecat/judecați în condițiile prevăzute de art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, au rezolvat conflictul juridic de drept penal prin pronunțarea unor soluții de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din același cod (anexele nr. 1-2, 4-6, 9-11, 13, 15, 18-20), cu motivarea că faptele fie nu întrunesc unul dintre elementele de tipicitate ale laturii obiective a infracțiunii, fie au fost dezincriminate, fie au fost comise de o persoană ce nu îndeplinește cerința subiectului activ, în timp ce, în sprijinul imposibilității aplicării acestor prevederi legale în procedura simplificată, a fost prezentată o singură hotărâre, respectiv Sentința penală nr. 1.052 din 26 mai 2017 a Judecătoriei Cluj-Napoca, pronunțată în Dosarul nr. 23.114/211/2015, astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 766/A din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Cluj, Secția penală și de minori (anexa nr. 26).

Mai mult, din analiza deciziilor judiciare anexate actului de sesizare se reține că exclusiv în cadrul acestei din urmă instanțe (Curtea de Apel Cluj, Secția penală și de minori) a fost identificată practică diferită cu privire la problema de drept menționată (pe de o parte, Decizia nr. 1.450/A din 14 noiembrie 2017, pronunțată în Dosarul nr. 596/211/2016, iar, pe de altă parte, Decizia nr. 766/A din 14 iunie 2018, dată în Dosarul nr. 23.114/211/2015), or, în jurisprudența sa constantă, Înalta Curte de Casație și Justiție, Secțiile Unite (Decizia nr. 5 din 19 ianuarie 2009 și Decizia nr. 6 din 20 septembrie 2010, prin care au fost respinse cererile de recurs în interesul legii promovate de colegiile de conducere ale curților de apel Cluj și, respectiv, Craiova, publicate pe site-ul www.scj.ro) și Completul competent să judece recursul în interesul legii (Decizia nr. 6 din 16 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 492 din 30 iunie 2016; Decizia nr. 7 din 3 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 476 din 23 iunie 2017), a statuat că, "atunci când se constată existența unei practici neunitare la nivelul unei singure curți de apel, există alte modalități de rezolvare a divergențelor de opinii ori pârghii de unificare a acestora, nefiind justificată punerea în mișcare a mecanismului reprezentat de promovarea recursului în interesul legii."

Ca atare, se observă că autorul sesizării nu a făcut dovada interpretării diferite de către jurisdicțiile naționale a chestiunii ce vizează posibilitatea pronunțării, în procedura prescurtată a recunoașterii învinuirii, a unei soluții de achitare întemeiate pe art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, așa cum impun prevederile art. 471 alin. (1) și (3) și art. 472 din același cod, identificarea și atașarea la cererea prin care a fost investită Înalta Curte a unei singure hotărâri definitive în care s-a susținut interdicția aplicării respectivelor dispoziții legale în procedura simplificată fiind absolut nerelevante și insuficiente pentru a ilustra existența unei practici judiciare divergente sub acest aspect și, implicit, pentru a apela la mecanismul de unificare al recursului în interesul legii, reglementat de codificarea procesual penală.

Chiar dacă la nivelul instanțelor judecătorești ar exista o jurisprudență neunitară cu privire la problema de drept menționată, însă aceasta nu este probată prin anexarea de către titularul sesizării a hotărârilor judecătorești definitive care să demonstreze o asemenea situație, condiția de admisibilitate cerută în mod imperativ de prevederile art. 471 alin. (1) și (3) și art. 472 din Codul de procedură penală nu este îndeplinită atât timp cât normele procesual penale atribuie competența exclusivă de a face o asemenea dovadă în sarcina autorului cererii, instanța supremă neavând

obligăția legală de a verifica dacă au fost pronunțate de către jurisdicțiile naționale hotărâri judecătorești definitive contradictorii referitoare la chestiunea ce formează obiectul investiției sale.

În consecință, pentru toate aceste considerente și având în vedere aspectele anterior expuse cu privire la îndeplinirea doar parțială a cerinței formale a actului de sesizare prevăzute expres de art. 471 alin. (2) teza finală din Codul de procedură penală, dar și precizările făcute de reprezentantul Ministerului Public cu ocazia dezbaterilor, în sensul că sesizarea nu vizează și situația prevăzută de art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală, întrucât nu a fost identificată practică judiciară neunitară în acest sens, Înalta Curte apreciază că cererea de recurs în interesul legii formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție întrunește condițiile de admisibilitate impuse de codificarea procesual penală în art. 471 și 472 numai în ceea ce privește solicitarea de stabilire, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, a posibilității/imposibilității instanței de a pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din același cod, în ipoteza în care a admis cererea inculpatului de judecare conform procedurii în cazul recunoașterii învinuirii, nefiind întrunite exigențele cumulative ale legii cu referire la chestiunea ce vizează compatibilitatea/incompatibilitatea unei asemenea proceduri cu aplicarea prevederilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza I din Codul de procedură penală.

11.2. Pe fondul recursului în interesul legii

În vederea atingerii criteriilor de eficiență și celeritate a procedurilor judiciare, Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 714 din 26 octombrie 2010, a introdus în Codul de procedură penală din 1968 articolul 320¹ (modificat ulterior prin art. V din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 121/2011) prin care a fost reglementată judecata în cazul recunoașterii vinovăției, aceasta fiind configurată de legiuitor ca reprezentând o procedură simplificată, ce avea la bază pledoaria de vinovăție a inculpatului.

Pentru rațiuni identice ce privesc crearea unui cadru procesual adecvat care să asigure rezolvarea cauzelor într-un termen optim și în mod eficient, aceeași construcție juridică a fost preluată, în esență, și în actuala codificare procesual penală, adoptată prin Legea nr. 135/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, intrată în vigoare la 1 februarie 2014, fiind reglementată, sub o nouă denumire - "Procedura în cazul recunoașterii învinuirii" -, în cuprinsul art. 349 alin. (2), art. 374 alin. (4), art. 375, art. 377, art. 395 alin. (2) și art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală. Potrivit expunerii de motive a proiectului Legii nr. 135/2010, care a transpus întocmai, sub acest aspect, argumentele ce au justificat includerea în fondul activ al legislației a art. 320¹ prin Legea nr. 202/2010, noua instituție introdusă în structura procesului penal român "presupune recunoașterea de către inculpat a faptelor reținute în actul de sesizare a instanței" și constituie un răspuns la nevoia "de eficacitate a judecării, contribuind la înlăturarea unor proceduri greoaie și deseori inutile pentru stabilirea adevărului judiciar, subsumându-se exigențelor de ordin calitativ ale actului de justiție".

Din interpretarea logică, sistematică și teleologică a dispozițiilor din legea de procedură penală în vigoare, ce au fost anterior menționate, rezultă că judecata în cazul recunoașterii învinuirii reprezintă o procedură de sine stătătoare, distinctă, particulară, de soluționare a cauzei, derogatorie de la judecata desfășurată potrivit dreptului comun și care, prin natura sa și consecințele produse atât în plan procesual penal, cât și în aplicarea normelor de drept substanțial, creează premisele trecerii de la o ordine juridică impusă, cu caracter imperativ, la una negociată, menită să stingă conflictul de drept penal dedus judecării, dar și să satisfacă interesele părților, în principal prin diminuarea duratei procesului și atenuarea răspunderii penale a acuzatului care a optat pentru parcurgerea procedurii abreviate având la bază pledoaria de vinovăție.

Manifestarea de voință a inculpatului de a fi judecat în procedura simplificată, deși necesară, nu este suficientă pentru declanșarea acesteia, legiuitorul configurând, în cuprinsul actualei

reglementări (care a păstrat același caracter mixt, cuprinzând atât norme de drept procesual, cât și prevederi de drept pozitiv, substanțial), în mod similar cu dispozițiile din vechea codificare procesual penală (art. 320¹), condițiile de procedibilitate ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru admiterea solicitării și urmarea unei astfel de proceduri [art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4)], cadrul procesual în care o atare cerere poate fi formulată și, ulterior, soluționată (prin admitere sau respingere), forma pe care este necesar să o prezinte și mijloacele de probă ce pot fi administrate în ipoteza încuviințării ei de către instanță [art. 375 și art. 377 alin. (1)-(3)], dar stabilind, deopotrivă, și efectele obligatorii în planul dreptului material pe care o asemenea conduită procesuală le determină [art. 396 alin. (10)].

Astfel, potrivit art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, când judecata s-a desfășurat în conformitate cu dispozițiile art. 375 alin. (1), (1¹) și (2) din același cod (și anume în procedura recunoașterii învinuirii), când cererea inculpatului ca judecata să aibă loc în aceste condiții a fost respinsă sau când cercetarea judecătorească s-a derulat în temeiul art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală, iar instanța reține aceeași situație de fapt ca cea recunoscută de acuzat, în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei, limitele prevăzute de lege în cazul închisorii se reduc cu o treime, iar, în privința amenzii penale, cu o pătrime, urmând ca, pentru inculpații minori, atitudinea lor procesuală să fie avută în vedere la alegerea măsurilor educative, cu precizarea că, în cazul celor privative de libertate, limitele perioadelor pentru care se dispun, prevăzute de lege, se reduc cu o treime.

Așadar, din interpretarea gramaticală a textului de lege menționat, care folosește sintagma "în caz de condamnare sau amânare a aplicării pedepsei", reiese că, spre deosebire de dispozițiile Codului de procedură penală din 1968, care, în art. 320¹ alin. 7, prevedeau exclusiv soluția condamnării [jurisprudența, inclusiv cea a instanței supreme, stabilind însă că respectiva procedură era compatibilă și cu aplicarea prevederilor art. 10 alin. 1 lit. b¹) din Codul de procedură penală anterior], în noua codificare procesual penală nu este exclusă de plano posibilitatea pronunțării de către instanță a unei hotărâri de achitare în cazul în care judecata a parcurs procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, mai ales că nu există vreo prevedere legală care să interzică în mod expres o asemenea modalitate de stingere a acțiunii penale în situația dată.

Cu toate acestea, având în vedere, pe de o parte, faptul că dispozițiile de drept substanțial din cuprinsul art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală nu vizează exclusiv ipoteza în care cauza a fost soluționată în procedura abreviată, ci și alte trei situații în care o asemenea procedură fie nu a fost admisă pentru neîndeplinirea unei/unor condiții de procedibilitate, fie a fost abandonată ulterior încuviințării și s-a dispus efectuarea cercetării judecătorești în procedura obișnuită, reținându-se, în final, aceeași situație de fapt cu cea recunoscută de inculpat [art. 377 alin. (5) și art. 395 alin. (2)], iar, pe de altă parte, împrejurarea că normele procesual penale instituie condiții stricte ce trebuie îndeplinite în mod cumulativ pentru ca manifestarea de voință a acuzatului de a fi judecat în condițiile art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală să poată fi valorificată prin admiterea cererii, se consideră că stabilirea temeiurilor legale ce pot fundamenta eventuale soluții de achitare în cazul în care s-a urmat procedura recunoașterii învinuirii nu se poate realiza decât prin interpretarea teleologică și sistematică a textelor de lege ce reglementează această instituție, a căror analiză coroborată conduce la concluzia incompatibilității unei atare proceduri speciale, derogatorii de la dreptul comun, cu aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală.

Astfel, una dintre exigențele obligatorii ce trebuie satisfăcută în vederea incidenței prevederilor referitoare la procedura simplificată constă, potrivit art. 349 alin. (2) teza I și art. 374 alin. (4) raportat la art. 375 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură penală, în solicitarea inculpatului, făcută personal sau prin înscris autentic, anterior începerii cercetării judecătorești în cauză, ca judecata să se realizeze numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale [bineînțeles, a celor care nu au fost excluse în procedura de cameră preliminară, potrivit art. 346 alin. (5) din Codul de procedură penală, sau în procedura plângerii împotriva soluțiilor de netrimiteră în judecată, în

conformitate cu art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din același cod] și a înscrisurilor noi pe care le pot prezenta părțile și persoana vătămată, cerință ce se regăsea și în reglementarea anterioară [art. 320¹ alin. 2 și 3 din Codul de procedură penală de la 1968], cu singura diferență că, față de noile dispoziții, aceasta făcea referire doar la înscrisurile în circumstanțiere ce puteau fi depuse de acuzat.

Totodată, potrivit aceluiași norme procesual penale, o altă condiție pe care inculpatul trebuie să o îndeplinească pentru ca cererea sa de judecare în procedura accelerată să poată fi admisă este aceea de a "recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa" prin actul de sesizare a instanței sau, după caz, prin încheierea judecătorului de cameră preliminară pronunțată în conformitate cu art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, atitudine procesuală care, deopotrivă, trebuie exprimată fie personal, fie prin act autentic. Soluția legislativă actuală este esențialmente identică cu cea prevăzută în Codul de procedură penală din 1968, care, în art. 320¹ alin. 2, stipula că "judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare și nu solicită administrarea de probe, cu excepția înscrisurilor în circumstanțiere (...)", situație în care, neintervenind nicio modificare de conținut în ceea ce privește această cerință de admisibilitate, toate considerațiile exprimate în literatura de specialitate și aspectele statuate în jurisprudență anterior intrării în vigoare a Legii nr. 135/2010 își păstrează pe deplin valabilitatea.

Așadar, conform art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din Codul de procedură penală, care au preluat întocmai textul art. 320¹ alin. 2 din codificarea procesual penală abrogată, pentru a beneficia de procedura abreviată, inculpatul trebuie să recunoască în integralitate faptele de care este acuzat, adică toate actele de conduită săvârșite, astfel cum au fost reținute prin rechizitoriul sau, după caz, prin încheierea judecătorului de cameră preliminară, atât din punctul de vedere al laturii obiective, cât și al celei subiective, dar și sub aspectul tuturor circumstanțelor ce le caracterizează, indiferent de natura lor și de momentul în care intervin în raport cu acțiunile sau inacțiunile imputate. Cu alte cuvinte, pentru ca judecata să se desfășoare în procedura recunoașterii învinuirii, ca urmare a încuviințării de către instanță a unei asemenea cereri formulate de inculpat, dispozițiile legale în vigoare, ca și cele anterioare, pretind să existe o acceptare/confirmare necondiționată de către cel din urmă a faptelor reținute în sarcina sa, adică a existenței acestora și a comiterii lor cu forma de vinovăție cerută de lege, nefiind admisă, pentru întrunirea condiției instituite de norma procesuală, o recunoaștere parțială, calificată, indiferent dacă aceasta privește participarea la faptă în altă calitate decât cea reținută în actul de sesizare (spre exemplu, participarea în calitate de complice, nu de coautor), săvârșirea acțiunilor cu o altă formă de vinovăție decât cea stabilită de procuror (de pildă, culpă în loc de intenție) sau comiterea altor acte materiale ori a infracțiunii în alte împrejurări, circumstanțe și modalități (în același sens, Daniel Atasiei și Horia Țiț, "Mica Reformă în Justiție, Legea nr. 202/2010 comentată", Editura Hamangiu, 2010, pag. 308-309; Cristina Celea, "Judecata în cazul recunoașterii vinovăției" în Revista de drept penal, nr. 1/2011, pag. 86-96; Victor Văduva, "Judecata în cazul recunoașterii învinuirii" în Revista Dreptul, nr. 5/2014, pag. 195-212; Valentin Cristian Ștefan, "Judecata în cazul recunoașterii învinuirii" în Revista de drept penal, nr. 2/2014, pag. 96-102; Magdalena Iordache, "Judecata în cazul recunoașterii învinuirii", Editura Universul Juridic, 2014, pag. 54-56; Nicolae Volonciu, Andreea Simona Uzlău și colaboratorii, "Noul Cod de procedură penală comentat", ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, 2015, pag. 1015-1016; Mihail Udroi și colaboratorii, "Codul de procedură penală", Comentariu pe articole, ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, 2017, pag. 1451, 1536-1539).

Așadar, procedura simplificată nu poate fi legal încuviințată și aplicată de către instanță în situația în care inculpatul recunoaște doar faptele în materialitatea lor, nu însă și forma de vinovăție cu care procurorul, în rechizoriu, sau judecătorul de cameră preliminară, în încheierea pronunțată potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, a reținut că a fost comisă activitatea imputată, aspect subliniat, de altfel, așa cum s-a arătat în dezvoltările de mai sus, atât de literatura de specialitate, dar și de instanțele judecătorești, inclusiv de Înalta Curte de Casație și Justiție, atât

anterior, cât și ulterior datei de 1 februarie 2014, aceasta statuând, în jurisprudența sa constantă, că admisibilitatea cererii de recurgere la o asemenea procedură este condiționată de recunoașterea integrală a săvârșirii faptei, atât ca realitate obiectivă, cu toate circumstanțele și împrejurările menționate în actul de sesizare, cât și ca poziție psihică, sub aspectul formei de vinovăție cu care s-a acționat, aceasta neputând fi contestată într-un atare demers procesual (spre exemplu, deciziile penale nr. 4.526 din 14 decembrie 2010, nr. 2.334 din 9 iunie 2011, nr. 365 din 13 februarie 2012, nr. 1.231 din 19 aprilie 2012, nr. 14 din 6 ianuarie 2014, nr. 1.275 din 10 aprilie 2014, nr. 1.556 din 7 mai 2014, nr. 2.479 din 8 septembrie 2014 ale instanței supreme, Secția penală).

În sensul unei asemenea interpretări a sintagmei "recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa" din cuprinsul art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, pledează și denumirea sub care legiuitorul a reglementat această instituție în actuala codificare procesual penală, respectiv "Procedura în cazul recunoașterii învinuirii", astfel cum reiese din titlurile marginale ale art. 375 și 377 din același cod, noțiunea de "învinuire" referindu-se, în mod evident, atât la aspectele de ordin obiectiv ale acțiunii inculpatului, cât și la poziția sa subiectivă în raport cu fapta de care este acuzat.

Astfel, potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, 1998, prin "învinuire" se înțelege acțiunea de a învinui și rezultatul ei, învinovățire, acuzare, acuzație, inculpare, vină, culpă, iar "a învinui" înseamnă a acuza pe cineva în fața unei instanțe judecătorești, a inculpa, a considera vinovat, a învinovăți, a acuza. Pe de altă parte, definiția juridică a termenului se referă la activitatea procesuală ce are ca scop stabilirea săvârșirii unei infracțiuni de către o persoană, trimiterea acesteia în judecată penală și susținerea vinovăției ei în fața organului judiciar, în vederea tragerii la răspundere penală, în condițiile legii.

Rezultă, așadar, în mod incontestabil, că pentru aplicarea dispozițiilor privind procedura abreviată persoana trimisă în judecată trebuie să adopte o atitudine de recunoaștere integrală și necondiționată a învinuirii, adică atât a faptelor în materialitatea lor, sub toate componentele ce alcătuiesc latura obiectivă, cât și din punctul de vedere al împrejurărilor de natură subiectivă care au stat la baza săvârșirii actului de conduită imputat, instanța având obligația legală de a verifica manifestarea de voință a inculpatului din perspectiva ambelor aspecte menționate, ce acoperă integral elementele de ordin constitutiv ale acuzației formulate (ale învinuirii), și de a admite cererea de parcurgere a judecării simplificate numai în situația în care acestea sunt recunoscute în totalitate.

Cu alte cuvinte, în ipoteza în care inculpatul acceptă comiterea faptei în materialitatea ei, în circumstanțele descrise în cuprinsul rechizitoriului sau, după caz, al încheierii date în conformitate cu art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, însă nu manifestă același comportament procesual și cu privire la forma de vinovăție reținută în actul de acuzare, exigențele aplicării procedurii în cazul recunoașterii învinuirii nu sunt îndeplinite, iar solicitarea de judecare în această variantă simplificată trebuie respinsă de instanță pentru neîntreținerea condiției de admisibilitate prevăzute de art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din același cod.

De altfel, din punct de vedere semantic, prezintă relevanță și împrejurarea că sintagma folosită de legiuitor în cuprinsul textelor de lege anterior invocate, pentru a defini una dintre cerințele de admisibilitate ale procedurii recunoașterii învinuirii ("dacă recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa"), se regăsește și în reglementarea unei alte instituții care, asemenea celei dintâi, reprezintă o formă prescurtată a judecării în cazul anumitor infracțiuni, înțelesul său fiind unul identic, care nu a suscitat până în prezent controverse în literatura de specialitate și jurisprudența instanțelor. Astfel, una dintre exigențele ce se impun a fi întrunite pentru aplicarea procedurii speciale a acordului de recunoaștere a vinovăției constă, potrivit art. 479 și art. 482 lit. g) din Codul de procedură penală, în recunoașterea fără rezerve de către inculpat a faptei pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa, cerință ce presupune cu evidență confirmarea existenței acesteia și a comiterii ei cu forma de vinovăție cerută de lege și reținută de procuror (așa cum, de

altfel, indică și denumirea instituției), căci, în absența unei recunoașteri totale și necondiționate, de care depinde în mod evident și acceptarea încadrării juridice, ar lipsi înseși premisele negocierii soluției ce urmează a fi dată acțiunii penale, a felului și a cuantumului pedepsei, precum și a modalității ei de executare, ceea ce ar echivala, practic, cu imposibilitatea încheierii acordului între procuror și acuzat și, implicit, cu inaplicabilitatea respectivei proceduri.

Ca atare, neexistând motive pertinente care să justifice atribuirea unui sens diferit aceleiași sintagme folosite de legiuitor în reglementarea celor două instituții ale "justiției negociate", se apreciază că cerința instituită de art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din Codul de procedură penală pentru parcurgerea procedurii abreviate nu poate avea decât semnificația unei recunoașteri integrale și necondiționate a faptelor de către inculpat, inclusiv sub aspectul formei de vinovăție stabilite în rechizitoriu sau în încheierea pronunțată potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din același cod, în lipsa unei asemenea manifestări de voință solicitarea acuzatului de a se prevala de aceste dispoziții de favoare neputând fi admisă de instanță, cu consecința firească a efectuării cercetării judecătorești în procedura obișnuită.

Dacă, dimpotrivă, cererea de soluționare a cauzei în procedura simplificată este încuviințată de instanță, în conformitate cu dispozițiile art. 375 alin. (2) din Codul de procedură penală, constatându-se, astfel, că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate prevăzute de normele procesual penale, deci inclusiv aceea a recunoașterii integrale și necondiționate a învinuirii, adică a faptei în materialitatea ei, sub toate componentele ce alcătuiesc latura obiectivă, dar și din punctul de vedere al elementelor de ordin subiectiv care au stat la baza săvârșirii actului de conduită imputat, instanța, la finalul cercetării judecătorești realizate potrivit art. 377 alin. (1)-(4) din același cod, nu va putea pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, din moment ce inculpatul a recunoscut comiterea faptei cu forma de vinovăție prevăzută de lege, iar instanța, dispunând parcurgerea judecății prescurtate, a apreciat, implicit, că probele administrate în cursul urmăririi penale, în baza cărora acuzatul a cerut să fie judecat, sunt suficiente pentru aflarea adevărului și deplina lămurire a tuturor aspectelor de care depinde dezlegarea pricinii.

În situația în care, în pofida atitudinii inculpatului de recunoaștere în totalitate a faptei, inclusiv sub aspectul poziției sale psihice la momentul săvârșirii acesteia, instanța consideră că mijloacele de probă din faza anchetei penale nu oferă informații satisfăcătoare, îndestulătoare, pentru corecta soluționare a conflictului de drept penal și aflarea adevărului în speță, existând îndoieli în ceea ce privește forma de vinovăție cu care a acționat acuzatul (recunoscută, de altfel, fără rezerve), aceasta are obligația legală de a respinge cererea de judecată în procedura prescurtată și de a aplica dispozițiile privind procedura de drept comun sau, după caz, de a repune cauza pe rol și a efectua cercetarea judecătorească, în condițiile art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care, anterior, încuviințase solicitarea de aplicare a prevederilor art. 374 alin. (4) din același cod, urmând ca, în final, raportat la probele administrate cu respectarea principiilor contradictorialității și oralității, să dispună fie achitarea, în baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, fie una dintre celelalte soluții reglementate de art. 396 din același cod, iar, în caz de condamnare, aplicarea unei pedepse în limitele prevăzute de alin. (10) al textului de lege menționat, dacă situația de fapt reținută este aceeași cu cea recunoscută de către inculpat. În același sens s-a pronunțat și Curtea Constituțională care a arătat, în considerentele Deciziei nr. 250 din 7 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 11 iunie 2015, că "aplicarea procedurii simplificate este o derogare de la dreptul comun și presupune soluționarea cu celeritate a unor cauze penale pentru care cercetarea judecătorească propriu-zisă devine redundantă, întrucât în prima fază a procesului penal au fost dezlegate în totalitate aspectele legate de existența infracțiunii și de vinovăția inculpatului" (paragraful 19), dar și că "ori de câte ori există dubii cu privire la vinovăția inculpatului ori la existența legitimei apărări, care prin ele însele pot constitui cauze care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale ori care înlătură caracterul penal al faptei (...), în virtutea temeiului constituțional (...) al art. 124 alin. (1), instanța este datoare să respingă cererea formulată, întrucât înfăptuirea justiției presupune aplicarea legii în acord cu dreptatea ca valoare

supremă a statului de drept" (paragraful 22).

A aprecia că recunoașterea învinuirii se referă la acceptarea situației faptice descrise în rechizitoriul sau în încheierea dată potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, în sensul exclusiv de realitate obiectivă, fără a viza și elementele de factură subiectivă ale infracțiunii deduse judecății, și a admite cererea de judecare în procedura simplificată în ipoteza unei asemenea recunoașteri (parțială și condiționată), cu consecința achitării inculpatului în temeiul art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală, ca urmare a examinării elementelor de tipicitate ale laturii subiective doar în baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor noi, echivalează, practic, cu transformarea unei proceduri speciale, derogatorii de la dreptul comun, într-una obișnuită, ce se convertește în regulă, încălcându-se astfel dreptul la un proces echitabil, recunoscut, deopotrivă, și celorlalte părți, dar și persoanei vătămate (nu doar acuzatului), care sunt în acest mod lipsite de posibilitatea de a propune probe și de a-și exercita celelalte drepturi procesuale garantate de art. 81 alin. (1) lit. b), c), f), g) și art. 85 alin. (1) din Codul de procedură penală, pentru a dovedi poziția psihică conștientă cu care a acționat inculpatul și a obține astfel o hotărâre de condamnare a acestuia și de obligare la plata eventualelor despăgubiri civile. Cu alte cuvinte, acceptarea unei asemenea semnificații a noțiunii de recunoaștere a învinuirii ar conduce automat la încuviințarea solicitării de soluționare a cauzelor în procedura abreviată în toate situațiile în care inculpatul, deși a recunoscut fapta în materialitatea ei, nu a confirmat toate împrejurările și circumstanțele ce o caracterizează, astfel cum au fost reținute în actul de sesizare, atât în privința laturii obiective, cât și a celei subiective, aspect care, pe de o parte, determină, în mod nepermis, eludarea dispozițiilor privind efectuarea cercetării judecătorești în procedura tipică, care oferă cele mai multe garanții de administrare a justiției în mod echitabil, iar, pe de altă parte, contravine însăși voinței legiuitorului, care a reglementat această instituție ca fiind una de favoare pentru acuzat, dar numai în situația în care acceptă în integralitate și necondiționat actele de conduită reținute în sarcina sa din perspectiva tuturor aspectelor de ordin obiectiv, dar și a resorturilor de natură subiectivă ce au stat la baza săvârșirii acestora.

Ca atare, în ipoteza în care manifestarea de voință a inculpatului nu se circumscrie unor asemenea exigențe și, deci, nu îndeplinește condiția de recunoaștere în totalitate a faptelor, astfel cum această sintagmă a fost explicitată în debutul expunerii, cu prilejul analizării cerinței instituite de art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din Codul de procedură penală, instanța are obligația de a respinge cererea de parcurgere a procedurii simplificate, conform art. 375 alin. (3), și de a efectua cercetarea judecătorească potrivit art. 376, 378 și următoarele din același cod, fără ca, în final, să fie exclusă aplicarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) teza a II-a din Codul de procedură penală, în situația în care există identitate între starea de fapt constatată de judecător și cea recunoscută de acuzat.

Sub acest din urmă aspect, este de menționat că deși în textul indicat nu se face distincție în privința cazurilor în care se impune îndeplinirea cerinței reținerii de către instanță a aceleiași situații de fapt ca cea recunoscută de inculpat pentru a se individualiza o pedeapsă între limitele reduse cu o treime, din interpretarea coroborată a normelor de procedură reiese că această condiție se referă doar la ultimele două ipoteze, adică atunci când s-a respins cererea acuzatului de judecare în procedură simplificată sau când cercetarea judecătorească a avut loc conform art. 377 alin. (5) ori art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală, întrucât, pentru încuviințarea solicitării inculpatului de a se urma procedura abreviată, așa cum stabilesc dispozițiile art. 375 alin. (1), (1¹) și (2) din același cod, este necesară îndeplinirea tuturor condițiilor cumulative prevăzute de art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, la care se face trimitere, printre care și cea a recunoașterii necondiționate și integrale a faptelor reținute în sarcina sa prin rechizitoriul sau încheierea prevăzută de legea procesual penală în art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c).

Altfel spus, pentru a fi incidente dispozițiile art. 374 alin. (4) raportat la art. 375 alin. (1), (1¹) și (2) din Codul de procedură penală cu referire la art. 396 alin. (10) teza I din același cod, este obligatoriu să existe o triplă identitate a situației de fapt, respectiv cea reținută de instanță, cea

descrișă în actul de sesizare și cea recunoscută de inculpat, în timp ce, pentru celelalte două ipoteze reglementate de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, când instanța dispune efectuarea cercetării judecătorești potrivit procedurii comune, sens în care administrează probele ce sunt necesare, este suficientă doar îndeplinirea identității între împrejurările faptice stabilite de judecător și cele recunoscute de către inculpat. O asemenea soluție își găsește explicația tocmai în faptul că acuzatul nu a recunoscut integral învinuirea ce i-a fost adusă, motiv pentru care cererea sa de judecare în procedura simplificată a fost respinsă, însă, ulterior, probele administrate în cauză au confirmat poziția sa procesuală, sens în care conduita corespunzătoare manifestată se impune a fi valorificată prin atenuarea răspunderii sale penale în condițiile prevăzute de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală.

În consecință, pentru toate motivele expuse în dezvoltările anterioare, se constată că, în situația în care cererea de soluționare a cauzei în procedura recunoașterii învinuirii a fost încuviințată de instanță, în conformitate cu dispozițiile art. 375 alin. (2) din Codul de procedură penală, constatându-se astfel întrunirea tuturor condițiilor de admisibilitate prevăzute de normele procesual penale, deci inclusiv aceea a recunoașterii integrale și necondiționate a faptelor, prevăzută de art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din Codul de procedură penală, instanța, la finalul cercetării judecătorești efectuate în conformitate cu prevederile art. 377 alin. (1)-(4) din același cod, nu va putea pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a din Codul de procedură penală.

În fine, o condiție esențială pentru a se recurge la procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, instituită de art. 349 alin. (2) teza a III-a din Codul de procedură penală, este și aceea ca probele administrate în cursul urmăririi penale [în concret, cele care nu au fost excluse în procedura de cameră preliminară, potrivit art. 346 alin. (5) din Codul de procedură penală, sau în procedura plângerii împotriva soluțiilor de netrimitere în judecată, conform art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din același cod] să fie suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, caracterul neîndestulător al acestora sau, cel puțin, aprecierea instanței în acest sens conducând la respingerea cererii inculpatului de judecare într-o atare procedură și la efectuarea cercetării judecătorești în procedura obișnuită, în care instanța, la solicitarea procurorului, a părților și a persoanei vătămate sau chiar din oficiu, poate administra probele necesare pentru corecta dezlegare a conflictului juridic de drept penal cu care a fost investită.

Într-adevăr, raportat la specificul său derogatoriu de la dreptul comun, se impunea ca procedura abreviată să fie însoțită de reglementarea unor garanții care să asigure caracterul echitabil al procesului penal, astfel încât să nu se ajungă la nesocotirea principului aflării adevărului în favoarea respectării regulii celerității soluționării cauzelor. Prin admiterea cererii de parcurgere a unei asemenea proceduri, ce are drept consecință derularea cercetării judecătorești într-o formă atipică, restrânsă, prescurtată, nu trebuie să se aducă atingere demersului de cunoaștere deplină a existenței sau inexistenței faptei pentru care se desfășoară procesul penal (cu toate circumstanțele de loc, de timp, de mod, de mijloace, de scop ce o caracterizează), a formei de vinovăție cu care a fost comisă, a mobilului și scopului ce a stat la baza săvârșirii acesteia, a naturii și întinderii prejudiciului cauzat, a identității certe a autorului, precum și a aspectelor care influențează răspunderea lui penală, motiv pentru care una dintre condițiile imperios necesare pentru încuviințarea judecății simplificate, alături de poziția inculpatului de recunoaștere integrală și necondiționată a învinuirii, o constituie caracterul suficient al probelor administrate în cursul urmăririi penale pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

Chiar dacă verificarea îndeplinirii cerinței instituite de art. 349 alin. (2) teza a III-a din Codul de procedură penală nu obligă la o analiză a materialului probator din faza anchetei penale de natura celei specifice etapei deliberării asupra soluției procesului (așa cum prevedea codificarea procesual penală anterioară în art. 320¹ alin. 4), aceasta presupune, în mod evident, o evaluare cantitativă, dar și calitativă a dovezilor administrate, inclusiv din perspectiva fiabilității și a forței probante, astfel încât instanța să aprecieze asupra suficienței lor pentru corecta dezlegare a conflictului juridic de

drept penal, mai ales în cazul în care, deși inculpatul a recunoscut în totalitate faptele reținute în sarcina sa, există dubii sau neclarități cu privire la anumite aspecte de care depinde fie existența acestora, fie întrunirea elementelor de tipicitate ale infracțiunii deduse judecătii, fie comiterea lor de către acuzat. Or, în această din urmă situație, dacă apreciază că materialul strâns în etapa instrucției penale nu permite justa soluționare a cauzei, neîndeplinind criteriul suficienței instituit de norma procesual penală, instanța are obligația legală de a respinge, în temeiul art. 375 alin. (3) din Codul de procedură penală, cererea inculpatului de judecare în procedura recunoașterii învinuirii și de a efectua cercetarea judecătorească obișnuită, astfel încât să se asigure caracterul echitabil al procedurii judiciare, prin garantarea respectării drepturilor subiecților procesuali și administrarea tuturor mijloacelor de probă necesare pentru lămurirea completă a împrejurărilor cauzei, în scopul aflării adevărului, așa cum impun dispozițiile art. 5 din Codul de procedură penală.

De altfel, în același sens s-a pronunțat, în mod constant, și Curtea Constituțională care, examinând conformitatea cu Legea fundamentală a mai multor dispoziții ce reglementează procedura în cazul recunoașterii învinuirii, a statuat că, raportat la "efectele procedurii de judecată simplificate, instanța poate respinge, în baza unor criterii obiective și rezonabile, cererea formulată de inculpat, întrucât, indiferent că recunoașterea învinuirii este totală sau parțială, ceea ce prevalează este existența unui proces echitabil, despre care nu se poate vorbi în măsura în care se neagă principiul aflării adevărului. Prin urmare, nu simpla recunoaștere a învinuirii, chiar și integrală, este determinantă pentru a se da eficiență unui proces echitabil desfășurat în limitele legalității și imparțialității, aceasta constituind doar o condiție procedurală, ci stabilirea vinovăției inculpatului cu privire la faptele reținute în sarcina sa. De altfel, având în vedere tocmai riscul exercitării de presiuni asupra inculpatului spre a-și recunoaște vinovăția cu privire la faptele pe care nu le-a săvârșit, posibilitatea instanței de a respinge cererea de judecare a cauzei potrivit procedurii simplificate constituie o garanție a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 21 alin. (3) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. (...) Prin urmare, instanța are posibilitatea de a respinge cererea inculpatului, chiar și în condițiile unei recunoașteri totale a faptelor reținute în sarcina sa, atunci când nu este lămurită asupra împrejurărilor de fapt ale cauzei și consideră că judecata nu poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, ci trebuie să se facă potrivit dreptului comun" (Decizia nr. 753 din 13 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 95 din 2 februarie 2017, paragraful 16; în același sens, deciziile nr. 250 din 7 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 416 din 11 iunie 2015; nr. 484 din 23 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 603 din 10 august 2015; nr. 726 din 29 octombrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 26 noiembrie 2015; nr. 275 din 10 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 557 din 22 iulie 2016; nr. 497 din 30 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 832 din 20 octombrie 2016; nr. 723 din 6 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 263 din 13 aprilie 2017; nr. 220 din 17 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 523 din 26 iunie 2018).

De asemenea instanța de contencios constituțional a arătat că "(...) recurgerea la procedura simplificată de judecată în cazul recunoașterii învinuirii presupune manifestarea de voință a inculpatului de a recurge la această procedură, precum și o recunoaștere în totalitate a faptelor reținute în sarcina sa. Cu toate acestea, simpla manifestare de voință a inculpatului de a recurge la procedura simplificată de judecată și declarația formală de recunoaștere a învinuirii nu conduc automat la aplicarea acestei proceduri și a unei pedepse în limitele prevăzute de art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, instanța de judecată fiind cea care, verificând dacă probele administrate în faza urmăririi penale sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, dispune urmarea sau nu a acestei proceduri (Decizia nr. 754 din 13 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 22 martie 2017, paragraful 15).

Așadar, chiar dacă acuzatul recunoaște integral și necondiționat faptele reținute în sarcina sa, instanței îi este interzis să încuviințeze cererea acestuia de urmare a procedurii abreviate în situația

în care constată că probele strânse în cursul urmăririi penale, în baza cărora inculpatul a solicitat să fie judecat, nu sunt satisfăcătoare, îndestulătoare, lămuritoare pentru clarificarea tuturor aspectelor necesare pentru rezolvarea corespunzătoare a cauzei, în acord cu principiul legalității și cel al aflării adevărului, într-o atare ipoteză revenindu-i obligația de a parcurge procedura obișnuită și de a administra, la propunerea procurorului, a părților, a persoanei vătămate sau din oficiu, toate dovezile necesare pentru justa soluționare a procesului.

Reprezentând elementul central al oricărei proceduri judiciare penale, probele furnizează elementele de fapt care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea persoanei care a săvârșit-o și la cunoașterea tuturor împrejurărilor indispensabile pentru corecta rezolvare a conflictului de drept penal, astfel încât administrarea lor potrivit dreptului comun, în condiții de oralitate și contradictorialitate, în situația în care instanța constată insuficiența celor strânse în cursul anchetei penale, constituie o garanție fundamentală a respectării dreptului la un proces echitabil, precum și a principiului aflării adevărului în cauza dedusă judecătii, astfel încât orice acuzat care a comis o infracțiune să fie pedepsit potrivit legii și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, indiferent dacă, din diverse motive, a recunoscut învinuirea formulată împotriva sa.

Ca atare, obligația instanței de a respinge solicitarea de urmare a procedurii simplificate de judecată în cazul în care nu este îndeplinită condiția de admisibilitate prevăzută de art. 349 alin. (2) teza a III-a din Codul de procedură penală, chiar dacă inculpatul a acceptat integral și necondiționat faptele reținute în sarcina sa, are menirea de a asigura tocmai lămurirea, prin administrarea de probe, a tuturor aspectelor ce privesc cauza dedusă judecătii, astfel încât să se stabilească dincolo de orice îndoială rezonabilă că persoana trimisă în judecată a săvârșit infracțiunea ce i-a fost imputată sau, dimpotrivă, să se constate că dovezile strânse pe parcursul procesului nu confirmă ori nu demonstrează cu certitudine că aceasta este autorul faptei ce formează obiectul acuzației penale, caz în care devin incidente dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală.

Dacă însă cererea de judecare în procedura recunoașterii învinuirii este încuviințată, considerându-se astfel că sunt îndeplinite toate cerințele de admisibilitate prevăzute de art. 349 alin. (2) și art. 374 alin. (4) din Codul de procedură penală, inclusiv recunoașterea integrală și necondiționată a faptelor (atât sub aspectul elementelor de natură obiectivă, cât și al celor de factură subiectivă) și caracterul îndestulător al probelor administrate în cursul urmăririi penale pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei, instanța, la finalul cercetării judecătorești realizate potrivit art. 377 alin. (1)-(4) din același cod, nu va putea pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, din moment ce inculpatul a acceptat fără rezerve comiterea actelor de conduită ce i-au fost imputate, iar organul judiciar, dispunând parcurgerea judecătii prescurtate, a apreciat, implicit, că există probe suficiente că persoana care a recunoscut în totalitate faptele este autorul acestora.

În situația în care, în pofida atitudinii inculpatului de asumare integrală și necondiționată a învinuirii, se apreciază că mijloacele de probă din faza anchetei penale nu oferă informații satisfăcătoare, îndestulătoare, pentru corecta soluționare a conflictului de drept penal și aflarea adevărului în speță, existând dubii/îndoieli ca acesta ar fi autorul faptelor, instanța, așa cum s-a arătat și anterior, are obligația legală de a respinge cererea de judecată în procedura abreviată și de a aplica dispozițiile privind procedura de drept comun sau, după caz, de a repune cauza pe rol și a efectua cercetarea judecătorească, în condițiile art. 395 alin. (2) din Codul de procedură penală, în situația în care, anterior, încuviințase solicitarea de aplicare a prevederilor art. 374 alin. (4) din același cod, urmând ca, în final, raportat la probele administrate cu respectarea principiilor contradictorialității și oralității, să dispună fie achitarea, în baza art. 16 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură penală, fie una dintre celelalte soluții reglementate de art. 396 din același cod, iar, în caz de condamnare, aplicarea unei pedepse în limitele prevăzute de alin. (10) al textului de lege menționat, dacă situația de fapt reținută este aceeași cu cea recunoscută de către inculpat.

Între procedura în cazul recunoașterii învinuirii și aplicarea dispozițiilor art. 16 alin. (1) lit. c) din

Codul de procedură penală există o incompatibilitate evidentă, ce rezultă chiar din modul de edictare a normelor ce reglementează această instituție și, respectiv, cazul de împiedicare a exercitării în continuare a acțiunii penale indicat, deoarece, în privința celui din urmă, textul de lege stipulează că este incident atunci când "nu există probe că o persoană a săvârșit infracțiunea", în timp ce procedura abreviată poate fi urmată numai dacă, printre altele, inculpatul "recunoaște în totalitate faptele reținute în sarcina sa", iar "instanța apreciază că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei", cu alte cuvinte, în ipoteza în care există probe că persoana care a recunoscut în totalitate faptele este autorul acestora, iar probele au caracter suficient.

Într-adevăr, așa cum s-a arătat în dezvoltările anterioare, din interpretarea dispozițiilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală rezultă că noua codificare procesual penală nu exclude de plano pronunțarea de către instanță a unei hotărâri de achitare în cazul în care judecata s-a efectuat în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, însă cazurile în care aceasta se poate dispune sunt limitate chiar de condițiile de admisibilitate ale cererii de parcurgere a unei atare proceduri (cu referire, în special, la recunoașterea în totalitate a faptelor și aprecierea caracterului suficient al probelor pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei), așa încât, dacă se consideră că acestea sunt îndeplinite și se face aplicarea art. 375 alin. (2) din Codul de procedură penală, o eventuală soluție de achitare nu va putea depinde de evaluarea pe fond a probatoriului administrat (altfel decât prin prisma suficienței probelor în stabilirea existenței faptei și a vinovăției inculpatului în comiterea ei), ci exclusiv de intervenția unor cauze evidente care împiedică exercitarea, în continuare, a acțiunii penale, cum ar fi, spre exemplu, intrarea în vigoare a unei legi de dezincriminare, declararea neconstituționalității normei de incriminare și neintervenția legiuitorului în termen de 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, absența discernământului în comiterea faptei, lipsa calității speciale prevăzute de lege pentru subiectul activ al infracțiunii etc. (în același sens, Mihail Udroi și colaboratorii, "Codul de procedură penală", Comentariu pe articole, ediția a 2-a, Editura C.H. Beck, 2017, pag. 1539).

În concluzie, având în vedere că, potrivit prescripțiilor normative ce reglementează procedura în cazul recunoașterii învinuirii, pentru aplicarea acesteia este imperios necesar ca inculpatul să accepte integral și necondiționat faptele reținute în sarcina sa prin rechizitoriu sau, după caz, prin încheierea pronunțată potrivit art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală, sub aspectul tuturor elementelor de ordin obiectiv și subiectiv [condiție reglementată de art. 349 alin. (2) teza a II-a și art. 374 alin. (4) teza finală din Codul de procedură penală], dar și ca instanța să aprecieze că probele sunt suficiente pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei [cerință prevăzută de art. 349 alin. (2) teza a III-a din Codul de procedură penală], în situația admiterii cererii și judecării cauzei într-o asemenea procedură, instanța, la finalul cercetării judecătorești realizate potrivit art. 377 alin. (1)-(4) din Codul de procedură penală, nu va putea pronunța o hotărâre de achitare întemeiată pe prevederile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din același cod.

În considerarea celor expuse, Completul pentru judecarea recursului în interesul legii, în temeiul art. 474 alin. (1) din Codul de procedură penală, va admite sesizarea formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, va stabili că, în ipoteza în care instanța a admis cererea inculpatului de judecare în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, iar cauza a fost judecată potrivit acestei proceduri, nu este posibilă pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală.

PENTRU ACESTE MOTIVE

În numele legii

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, în interpretarea și aplicarea unitară a prevederilor art. 396 alin. (10) din Codul de procedură penală, stabilește că:

În ipoteza în care instanța a admis cererea inculpatului de judecare în procedura simplificată a recunoașterii învinuirii, iar cauza a fost judecată potrivit acestei proceduri, nu este posibilă pronunțarea unei hotărâri de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. b) teza a II-a și lit. c) din Codul de procedură penală.

Obligatorie, conform dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

WWW.JURI.RO